

Švietimo apie rizikas strategija mokytojams

Šis informacinis biuletenis remiasi išvadomis ir pavyzdžiais, pateiktais dirbančių ir būsimų mokytojų rengimo mokytis darbuotojų saugos ir sveikatos (DSS) arba švietimo apie rizikas ataskaitoje⁽¹⁾. Idealiu atveju visi mokytojai turėtų būti mokomi DSS ir to, kaip į savo kasdieninį darbą integruoti švietimą apie rizikas.

Jei tinkamai įtraukti švietimą apie rizikas į mokyklos programas yra sunku, tai iš nagrinėtų pavyzdžių matyti, kad jo įtraukimas į būsimų mokytojų rengimo programas yra dar sunkesnė užduotis. Tačiau analizuotuose pavyzdžiuose galima rasti įvairių svarstytinų ir pritaikomų požiūrių bei metodų. Išanalizuoti pavyzdžiai rodo, kad sėkmę lemia pragmatinis požiūris ir reagavimas į mokyklų ir būsimų mokytojų rengimo poreikius ir aplinkybes. Jie taip pat rodo, kad, norint užtikrinti saugią ir sveiką darbo ir mokymosi aplinką, didelę vertę turi viso mokyklos kolektyvo mokymas ir rizikos bei DSS valdymo integravimas į mokymo programas. Esminę reikšmę turi partnerystės ir visų pagrindinių suinteresuotųjų šalių įsipareigojimai bei nenutrūkstami praktikos ir patirties mainai.

Viena iš pateiktuose pavyzdžiuose išryškintų problemų yra tai, kad švietimas apie rizikas priklauso nuo individualių kontaktų. Problemų atsiranda ir tuo atveju, jei mokymas yra vienkartinis, o ne reguliarių ir organizuotų renginių dalis. Projektų poveikis gali būti tvarus tik tuo atveju, jei jie sudaro visuotinės ir nuoseklos strategijos dalį.

© Susanne Ulk

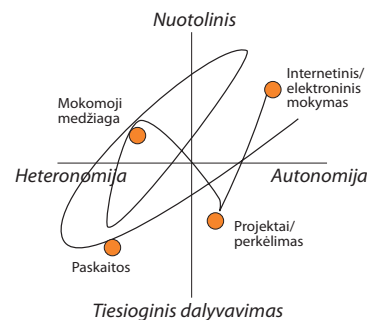
Strategijos kūrimas

Pavyzdžiai rodo, kad tokioje strategijoje galėtų būti numatyta:

- viso mokyklos kolektyvo mokymas, į kurį integruojamas švietimas apie rizikas ir geresnio DSS valdymo skatinimas mokyklose, taip pat DSS įtraukimas į kasdieninį visų mokytojų darbą ir saugios aplinkos kūrimas, kuris skatintų jų aktyvų darbą ir dalyvavimą;
- visų būsimų mokytojų mokymas, kaip įtraukti informacijos apie DSS pagrindus į mokymo programas ir kaip integruoti švietimą apie rizikas į kasdieninį mokytojo darbą;

⁽¹⁾ „Mokytojų rengimas mokytis rizikos valdymo. DSS integravimo į mokytojų rengimo programas pavyzdžiai“ (http://osha.europa.eu/en/publications/reports/teachers-training-risk-education_TE3111358ENN/view)

- visų mokytojų supažindinimas su DSS instrukcijomis, kai jie pradeda dirbti mokykloje, įskaitant supažindinimą, kaip šviesti mokinčius apie rizikas;
- mokyklos vadovų papildomas mokymas, kaip gauti specialių žinių apie DSS valdymą ir kaip įtraukti švietimą apie rizikas į kasdieninį mokyklos gyvenimą;
- kitų mokytojų papildomas mokymas, priklausomai nuo jų specializacijos, kaip gauti specialių žinių apie DSS ir švietimą apie rizikas, paskiriant kai kuriuos mokytojus „vadovais“, kurių vaidmuo būtų skleisti informaciją ir motyvuoti kitus personalo narius;
- minimalaus mokytojų, kurie turi turėti specialų parengimą, skaičiaus nustatymas;
- mokyklų ir DSS bei rizikos valdymo mokymo „vadovų“ tinklų kūrimas, siekiant:
  - padėti kitiems mokytojams gauti naujausių žinių, nes mokykloms tai dažnai kelia problemų,
  - pasidalyti patirtimi;
- įvairių suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimas ir dalyvavimas, įskaitant:
  - švietimo valdymo, mokymo programų sudarymo ir mokytojų rengimo institucijas,
  - kitas organizacijas, kurių darbas siejasi su švietimu apie rizikas (sveikatos priežiūros, nelaimingų atsitikimų prevencijos, eismo saugos ir sporto įstaigos),
  - mokytojų profesionalias asociacijas ir profesines sąjungas;
- bendrų veikimo būdų, kaip mokytis mokytojus, kuo mažiau juos atitraukiant nuo tiesioginio darbo, nustatymas;
- speciali parama, informacija ir priemonės mokykloms, kurios padėtų kurti sveiką ir saugią mokymosi ir darbo aplinką, kurioje mokytojai ir mokiniai sveikatos ir saugos klausimus laikytų esminiais klausimais.

- Tiesioginio ir nuotolinio mokymo derinimas
- Tradicinio ir multimedia grindžiamo mokymo aplinkos optimizavimas
- Autonominio ir heteronominio mokymo derinimas
- Profesinėmis žiniomis ir patirtimi grindžiamas gebėjimų ugdymas

INQA Lernwelt: kombinuotojo mokymo elementai

Mokymo tikslų nustatymas

Norint aptarti bet kurią mokymo strategiją su, pavyzdžiui, švietimo valdymo institucijomis ar mokytojų rengimo kolegijomis, svarbu aiškiai žinoti to mokymo tikslus. Remiantis turimais pavyzdžiais, bendrojo lavinimo pradinį ir vidurinių mokyklų mokytojų rengimo tikslai gali būti nusakyti taip:

- įgyti žinių ir įgūdžių, kaip švietimą apie rizikas integruoti į kasdieninį mokymo darbą;
- susidaryti požiūrį į savo paties saugą ir sveikatą darbe ir įgyti atitinkamų pagrindinių žinių apie DSS mokyklose;
- įgyti žinių ir įgūdžių, kaip teigiamai prisidėti prie savo paties ir kitų sveikatos ir saugos stiprinimo mokyklose.

Aprūpinimas tinkamais mokymo ištekliais

Ankstesnėse EU-OSHA ataskaitose apie DSS integravimą į švietimą buvo taip pat pažymėta, jog būtina rengti ir teikti mokykloms bei kolegijoms mokomąsias priemones, kurios padėtų švietimą apie rizikas integruoti į mokymo programas. Tą patį reikia daryti ir rengiant mokytojus. Konkrečių atvejų analizė rodo, kad mokytojų rengimo strategijoje tokie ištekliai ir metodai yra būtini.

Į mokymo išteklius įeina:

- brošiūros, skirtos apmokomiems mokytojams;
- brošiūros, skirtos pradedantiems dirbti mokytojams;
- išteklių paketai dėstytojams;
- ištekliai, ruošiant mokytojus perteikti pakopinį mokymą;
- ištekliai mokytojams, rengiantiems pakopinius mokymus ir instrukcijas kitiems mokytojams;
- mokomoji vaizdinė medžiaga, skirta darbui su mokiniais klasėje.

Į mokymo metodus įeina:

- priemonės savarankiškam mokymuisi, visų pirma elektroninės mokymosi priemonės ir (arba) interaktyvios kompaktinės plokštelės (CD-ROM);
- kombinuotas mokymas – nuotolinio internetinio mokymo derinimas su tiesioginiu mokymu, pavyzdžiui, pratybose;
- aktyvūs mokymosi metodai, kai mokytojai pasitelkia savo pačių žinias – tai ypač svarbu, nes tai daro įtaką mokinių požiūriui į mokymąsi klasėje;
- metodai, naudojami ir kitose profesinio rengimo srityse, įskaitant pačių mokytojų DSS mokytojų rengimo kursuose;
- aiškus mokytojų rengimo ryšys su mokymu perteikti žinias pagal programą.

Kiti rengimo klausimai:

- mokytojams darbui klasėje reikalingų mokymo priemonių išankstinis aptarimas;
- paieškojimas galimybių perteikti švietimą apie sveikatą, saugų eismą, riziką ir fizinį lavinimą bendrojo lavinimo srityse;
- ieškojimas būdų, kaip kuo greičiau mokytojams perduoti pagrindinę informaciją ir įgūdžius;
- mokymo siejimas su kilimu karjeros laiptais, taikant akreditaciją, teikiant pažymėjimus ir diplomus, pripažįstančius įgytus įgūdžius DSS srityje ir pan.;

- papildoma parama mokykloms, skirta rizikos vertinimui ir profesinės saugos bei sveikatos valdymui;
- projektų, mokymo programų ir metodų vertinimas.

- Airijos sveikatos ir saugos institucija taiko šiuos metodus: elektroninį mokymą (bendrąjį, skirtą mokyklų vadovams ir mokytojams, specialųjį, skirtą technologijų ir tikslųjų mokslų mokytojams); internetinius vasaros kursus pradinį mokyklų mokytojams; mokymo priemones mokytojams, skirtas naudoti klasėje; elektroninį mokymą studentams; renginius ir konkursus; gaires ir kitas priemones, skirtas DSS klausimams mokyklose.
- Inicijatyvos Danijoje: mokytojų, paskirtų būti DSS „ambasadoriais“ mokyklose, tinklas ir specialūs įvairaus lygio kursai mokytojams.
- Lenkijoje mokytojai dalyvauja planuojant nacionalinį meno konkursą, skirtą DSS; tai padeda gilinti jų atitinkamas žinias.
- Suomija siekia, kad kiekvienoje mokykloje būtų du kvalifikuoti sveikatos priežiūros mokytojai, ir jie turėtų visas tam reikalingas priemones.
- Vokietijos projektuose yra *Multimedia* grindžiamo mokymo dalis, skirta nuotoliniams mokytojams ir partnerystėms su sporto organizacijomis, kurios padeda rengti didesnės rizikos sporto šakų mokytojus.
- Jungtinėse Amerikos Valstijose mokytojai dalyvauja trijų valandų seminaruose, kuriuose mokosi, kaip mokiniams dėstyti DSS kursą.

Papildoma informacija

Šią ataskaitą anglų kalba galima rasti EU-OSHA tinklalapyje adresu:

http://osha.europa.eu/en/publications/reports/teachers-training-risk-education_TE3111358ENN/view

Šis informacinis biuletenis 24 kalbomis pateikiamas interneto svetainėje:

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets>

EU-OSHA DSS klausimų integravimas į švietimo tinklalapius:

<http://osha.europa.eu/en/topics/osheducation>

Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra

Gran Via 33, 48009 Bilbao, ESPAÑA

Tel. +34 944794360, faks. +34 944794383

El. paštas: information@osha.europa.eu

© Europos saugos ir sveikatos darbe agentūra.

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Printed in Belgium, 2012